

Βρυξέλλες, 19 Ιουλίου 2021
(OR. en)

10968/21

HYBRID 48
DISINFO 25
AG 69
CYBER 216
DIGIT 103
AUDIO 72
FREMP 216
CMPT 12

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Παραπληροφόρηση στην ΕΕ: υπό αντιμετώπιση όχι όμως και υπό απόλυτο έλεγχο (ειδική έκθεση αριθ. 09/2021 του ΕΕΣ) – Συμπεράσματα του Συμβουλίου (19 Ιουλίου 2021)

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου με θέμα «Παραπληροφόρηση στην ΕΕ: υπό αντιμετώπιση όχι όμως και υπό απόλυτο έλεγχο (ειδική έκθεση αριθ. 09/2021 του ΕΕΣ)», τα οποία εκδόθηκαν κατά την 3809η σύνοδο του Συμβουλίου στις 19 Ιουλίου 2021.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 09/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «Παραπληροφόρηση στην ΕΕ: υπό αντιμετώπιση όχι όμως και υπό απόλυτο έλεγχο»

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- (1) ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την ειδική έκθεση αριθ. 09/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «Παραπληροφόρηση στην ΕΕ: υπό αντιμετώπιση όχι όμως και υπό απόλυτο έλεγχο» (εφεξής: έκθεση) και ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τα πορίσματα και τις συστάσεις του Συνεδρίου όσον αφορά την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης·
- (2) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τα συναφή συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου¹ και του Συμβουλίου², ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι είναι ανάγκη να ενισχυθούν και να επεκταθούν περαιτέρω οι προσπάθειες και να αξιοποιηθούν οι υφιστάμενες καθώς και νέες πρωτοβουλίες, όπως το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία³, το σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης⁴, ο κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση⁵ και το σχέδιο δράσης για τα μέσα ενημέρωσης⁶, μεταξύ άλλων με την εξεύρεση κατάλληλων λύσεων στο πλαίσιο των νομοθετικών διαπραγματεύσεων για την πρόταση κανονισμού σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και άλλες πρωτοβουλίες, με στόχο την προστασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών της, των πολιτών της Ένωσης και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ από την παραπληροφόρηση, και ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ότι είναι ανάγκη να βοηθηθούν οι γειτονικές χώρες της ΕΕ και τα Δυτικά Βαλκάνια να οικοδομήσουν ανθεκτικότητα έναντι της παραπληροφόρησης και των ξένων παρεμβάσεων·

¹ Πιο συγκεκριμένα, τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2019, του Μαρτίου 2019, του Δεκεμβρίου 2018, του Οκτωβρίου 2018, του Ιουνίου 2018, του Μαρτίου 2018, του Ιουνίου 2015 και του Μαρτίου 2015.

² Πιο συγκεκριμένα, τα συμπεράσματα σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, περιλαμβανομένης της παραπληροφόρησης στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 (ST 13626/20), τα συμπεράσματα σχετικά με συμπληρωματικές προσπάθειες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αντιμετώπιση των υβριδικών απειλών (ST 14972/19) και τα συμπεράσματα σχετικά με τη διασφάλιση ενός ελεύθερου και πολυφωνικού συστήματος μέσων ενημέρωσης (ST 13260/20).

³ ST 13678/20 INIT

⁴ JOIN(2018) 36 final

⁵ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=54454

⁶ COM(2020) 784 final

- (3) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τις προσπάθειές του για τη βελτίωση των μέτρων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της χειραγώγησης των πληροφοριών από εξωτερικούς παράγοντες, και ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ τη θέση του ότι η αντιμετώπιση τέτοιων απειλών όπως η παραπληροφόρηση, αν και παραμένει πρωταρχική ευθύνη των κρατών μελών σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2019, απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία θα αφορά το σύνολο της δημόσιας διοίκησης και το σύνολο της κοινωνίας, με εύρυθμη συνεργασία και συντονισμό, όπως σημειώνεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2020⁷.
- (4) ΤΟΝΙΖΕΙ ότι όλες οι δράσεις για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης πρέπει να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, ιδίως την ελευθερία της έκφρασης, καθώς και τον δημοκρατικό δημόσιο λόγο, διασφαλίζοντας την πρόσβαση στην ενημέρωση και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, μεταξύ άλλων και κατά τη διάρκεια εκλογικών περιόδων.
- (5) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης, σύμφωνα με τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου, και ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι έκτοτε έχουν αναληφθεί ορισμένες πρωτοβουλίες, μεταξύ των οποίων η δημιουργία του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης που αποτελεί πλέον σημαντικό μέσο ώστε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να καθιστούν δυνατές κοινές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με διεθνείς εταίρους όπως η G7 και το NATO.

⁷ ST 13626/20.

- (6) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι το τμήμα στρατηγικής επικοινωνίας της ΕΥΕΔ και οι ειδικές ομάδες του (ειδικές ομάδες East Stratcom, Western Balkans, South) έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη ευρύτερων προσπαθειών της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και έχουν συμβάλει σημαντικά στη βελτιωμένη ευαισθητοποίηση για το θέμα αυτό και στην αποκάλυψη των δραστηριοτήτων και αφηγημάτων παραπληροφόρησης, μεταξύ άλλων μέσω των δράσεων του εμβληματικού έργου EUvsDisinfo, και στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 όπως περιγράφεται στην κοινή ανακοίνωση του 2020⁸, και ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τη θέση του που διατυπώθηκε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2020, με τα οποία το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο να αναπτύξουν μια ολιστική, συστηματική και προορατική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των διαφόρων φαινομένων με ολοκληρωμένες προσπάθειες της ΕΕ και των κρατών μελών που να περιλαμβάνουν από προληπτικά μέτρα, εντοπισμό, χαρακτηρισμό και προσδιορισμό της πηγής, έως κατάλληλες και αποτελεσματικές πολιτικές απαντήσεις που θα μπορούσαν να επιβάλουν κόστος στις εχθρικές οντότητες, κρατικές ή μη, μέσω της οικοδόμησης κοινωνικής ανθεκτικότητας, της προστασίας της ακεραιότητας του δημόσιου διαλόγου και άλλων μέσων·
- (7) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τις μελλοντικές προκλήσεις, με την αυξανόμενη πολυπλοκότητα της παραπληροφόρησης, τη διαφοροποίηση των παραγόντων και την ταχεία εξέλιξη των νέων τεχνολογιών, και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο να ενημερώνουν τακτικά το Συμβούλιο σχετικά με τις πρόσφατες τάσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η παραπληροφόρηση· εν προκειμένω, το Συμβούλιο ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία που υποβλήθηκε στα τέλη του 2020 αποτελεί σημαντικό έγγραφο πολιτικής για την επικαιροποίηση πτυχών του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης·
- (8) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τη θέση που διατύπωσε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2020 και ΚΑΛΕΙ όλους τους ενδιαφερόμενους να εντείνουν περαιτέρω τις προσπάθειές τους και να στηρίξουν την υλοποίηση των στόχων που ορίζονται στο σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη το ταχέως μεταβαλλόμενο τοπίο των ψηφιακών και των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης και τις σχετικές προκλήσεις, όπως την ανάγκη να ενισχυθούν περαιτέρω η παιδεία στα μέσα επικοινωνίας και οι εργασίες σχετικά με τη συνολική πανευρωπαϊκή στρατηγική για τις ψηφιακές δεξιότητες και τις δεξιότητες γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας, με στόχο την ενίσχυση της πολυφωνίας, της ανεξαρτησίας και της διαφάνειας και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να δημιουργηθεί ένα πιο ανθεκτικό δημοκρατικό πλαίσιο·

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0008&from=EL>

- (9) ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ να βελτιώσουν τον διοργανικό και ενδοοργανικό συντονισμό τους, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι αποκρίσεις της ΕΕ είναι συνεκτικές και ευθυγραμμισμένες με τους στόχους που παρουσιάζονται στο σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης, καθώς και σε άλλες συναφείς πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης·
- (10) ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία της κατάλληλης παρακολούθησης και αξιολόγησης της προόδου που σημειώνεται στην υλοποίηση των δράσεων για την προστασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών της, των πολιτών της Ένωσης και των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ από την παραπληροφόρηση και, ως εκ τούτου, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο να εξετάσουν τρόπους ενίσχυσης της λογοδοσίας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ανάπτυξης πλαισίου για την ενημέρωση του κοινού και την ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών, επιπροσθέτως της υποβολής εκθέσεων στο Συμβούλιο, κατά την υλοποίηση των εν λόγω δράσεων·
- (11) ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τις σχεδιαζόμενες πρωτοβουλίες και το επιτελούμενο έργο στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία, που συνιστούν έγκαιρες προσπάθειες για την επικαιροποίηση του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης, καθώς και στο πλαίσιο των νομοθετικών διαπραγματεύσεων για την πρόταση κανονισμού σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών, ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ την ανάγκη να θεσπιστεί κατάλληλο, ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό πλαίσιο για την αύξηση της λογοδοσίας και της ευθύνης των επιγραμμικών πλατφορμών, όπως προτείνεται σε νέες πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες, και ΖΗΤΕΙ τη συνεχή συμμετοχή του Συμβουλίου, μέσω των σχετικών προπαρασκευαστικών του οργάνων, σε όλες τις περαιτέρω συζητήσεις σχετικά με την υλοποίηση και την πρόοδο των προαναφερόμενων πρωτοβουλιών·
- (12) ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για το προσφάτως εγκριθέν έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με την ενίσχυση του κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση και θα εξετάσει προσεκτικά το περιεχόμενο του ενισχυμένου κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση· στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της λογοδοσίας των επιγραμμικών πλατφορμών·

- (13) ΤΟΝΙΖΕΙ εκ νέου ότι είναι σημαντικό να ιεραρχηθούν ταχέως οι προσπάθειες εντός των σχετικών ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και να διατεθούν επαρκείς πόροι στα όργανα αυτά, και παροτρύνει την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο, από κοινού με τα κράτη μέλη, να εξακολουθήσουν να ενισχύουν το τμήμα στρατηγικής επικοινωνίας της ΕΥΕΔ, μεταξύ άλλων τους ανθρώπινους πόρους του, και να αναπτύσσουν περαιτέρω το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης με σκοπό τη βέλτιστη χρήση του και την καθιέρωση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης ως ευρέως χρησιμοποιούμενης ολοκληρωμένης πλατφόρμας που θα επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων, τη δημιουργία δικτύων και μια πιο συντονισμένη αντίδραση στην παραπληροφόρηση για τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ·
- (14) ΘΕΩΡΕΙ ότι, δεδομένου του αυξανόμενου ρόλου των νέων παραγόντων που βρίσκονται πίσω από τις εκστρατείες παραπληροφόρησης, η εντολή του τμήματος στρατηγικής επικοινωνίας της ΕΥΕΔ θα πρέπει να επανεξεταστεί, ώστε ενδεχομένως να διευρυνθεί, και ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι η εν λόγω επανεξέταση θα πρέπει να λάβει υπόψη το εξελισσόμενο τοπίο των απειλών, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης νέων παραγόντων, διατηρώντας παράλληλα μια προσέγγιση βάσει κινδύνου κατά την εξέταση των προτεραιοτήτων, και να καθορίσει σαφείς στόχους πολιτικής του τμήματος στρατηγικής επικοινωνίας της ΕΥΕΔ·
- (15) ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τις πρόσθετες προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων για την αποτελεσματική εκπλήρωση των στόχων του και την επίτευξη μιας πιο ομοιόμορφης γεωγραφικής κάλυψης, και ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι είναι ανάγκη να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για να υποστηριχθούν ο γραμματισμός στα μέσα ενημέρωσης και ο ψηφιακός γραμματισμός για όλες τις ηλικιακές ομάδες, καθώς και η πολυφωνία και η ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης και ο ανεξάρτητος έλεγχος γεγονότων, με στόχο να αποκτήσουν οι πολίτες και οι ενώσεις στην ΕΕ την ικανότητα να εντοπίζουν την παραπληροφόρηση και άλλους κινδύνους που δημιουργούνται και ενισχύονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών και να ευαισθητοποιούν σχετικά με αυτούς·
- (16) ΜΕΡΙΜΝΑ ώστε το Συμβούλιο να εξακολουθήσει να εξετάζει εκ του σύνεγγυς και να συζητά την εφαρμογή του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης και των εγγράφων που θα επακολουθήσουν τους προσεχείς μήνες, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στην έκθεση. Το Συμβούλιο ΤΟΝΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να προσεγγιστούν οι διαφορετικές νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης σε επίπεδο ΕΕ με συνεκτικό, έγκαιρο, αλληλοσυμπληρωματικό και ενοποιημένο τρόπο, με σεβασμό της κυριαρχίας των κρατών μελών, και χωρίς κατακερματισμό πολιτικών και αλληλεπικάλυψη δράσεων.